

DE REKENING

Een onzer medewerkers, als we 't goed voor hebben is het onze vrolijke vriend Mus — zegde voor enige dagen dat de oorlog tusschen achthonderd miljard had gekost, en maakte, volgens de berekeningen van een cijferkundige, de berekening van zulke sommen aanspreekbaar door eenige vergelijkingen. Dat was noodig, eens boven het miljoen, hebben de cijfers voor ons geen waarde meer, en we denken terug wanneer we een miljoen met duizend moeten vermenigvuldigen om een miljard uit te maken, en dan die duizend miljoen nog eens met achthonderd te vermenigvuldigen hebben. In ieder geval, we kunnen nu ontrent gissen wat deze oorlog kost — en nog kosten zal, want iedereen dat vergrooten de onkosten, ieder uur verzuurt de rekening met een duizelingwekkende snelheid.

Er was een tijd, toen de pacifisten, zondertijd, de mogelijkheid, of beter gezegd, gaande de onmogelijkheid van den oorlog de toekomst. Een oorlog zou — aldus heette het nog in het begin van 1914 — onmogelijk zijn, eerstens omdat de moderne wetenschap zulke verschrikkelijke vernielingsstijgen heeft uitgevonden, dat iedere beschadigde natie zou schrikken en schromen voor zoveel bloed. En, moest er nog een losbrand ontstaen, al de verenigde vernielingskrachten, op en onder de aarde, op zee en in de lucht, zouden zoo bliksemsnel een beslissing omtrent de toekomst van de mensheid brengen. Van den anderen kant bouwde men het stelsel van de onmogelijkheid van een oorlog in de toekomst op het feit, dat door het aanwenden van al die vreeselijke vernielingsstijgen ook de kosten te groot zouden zijn, en dat iedere regering, hoe krijgslustig ook, op tijd zou inzien dat ze zulke uitgaven niet zou kunnen dragen dan op gevaar af van volledige ondergang. Toch ging men maar met het vervaardigen van vernielingsstijgen voort en verzuurde in alle landen de krijgslasten, wat deed denken aan het opvoedingssysteem van dien reus, de hand, die zijn kinderen eens terdege de handen verbrande opdat ze in 't vervolg van de kachel zouden afbliven. De volkeren hebben toch met het vuur gespeeld, en niemand is voor de kosten teruggekomen.

Achthonderd miljard! Het spreekt vanzelf dat deze som zoo groot is in verhouding met de uitgestrektheid van den wereldbrand. En, zoo de oorlogen van vroeger insgelijks den volkeren duur te staan kwamen, dan was niet alles van de som verloren. In de grijsheid was het regel, dat de overwinnaar de kosten van den overwinnaar betaalde. Dat is ook nu nog wel het geval, maar voor de toekomst, zijn we niet meer zo zeker niet van. Wanneer dit echter in langverloopen eeuwen regel was, dan ligt het ook voor de hand dat sommige volkeren van 't krijgsbedrijf een baantje maakten, want dan was het de wereld en de overvloed voor de winnende partij en de volledige ondergang voor de verliezers. Deze laatste betaalden niet alleen met hun hebben en bezitten, maar ze werden ook nog als slaven verkocht.

Het is dus vrij moeilijk met nauwkeurigheid vast te stellen wat vroeger een oorlog kostte. Opbracht, van den oorlog in den Peloponnes, bij voorbeeld, weten we niets. We hebben slechts een document, waaruit blijkt dat de Griekse steden een oorlogsschat moesten samenstellen: deze van Athene, die in de Akropolis bewaard werd, mocht nooit minder zijn dan vijf miljoen frank in onze munt gerekend. Dat is veel, wanneer men narekent dat die som enkel en alleen dienen moest om den soldaten wapens te verschaffen, want voor het overige leefden de troepen van roof en plundering. Gedurende den eersten oorlog van Mithridates, verplichtte Sulla de bewoners van Beneventum om een miljoen frank te betalen, en zijn soldaten vertrieft maal hun normale soldij te betalen, zeggende ongeveer twaalf frank daags. Na den eersten Punischen oorlog, moest Karthago omrent veertien miljoen frank betalen, maar na den tweede werd die som verdubbeld. Na den opstand van Vercingetorix betaalde Caesar de Galliers met een oorlogsschatting van zes en half miljard, dus nog anderhalf miljard meer dan wat Frankrijk na den oorlog van 1870-1871 aan Duitsland moest betalen.

Over de oorlogen in de middeleeuwen weten we alvast wat meer. Tusschen waren de legers slechts ongereinigde horden, die, haastig en onbepaald, vergoedingen eischten naar goeddunken en zoowel roerende als onroerende goederen van de bewoners onderling verdeelden. De overwinnaars gingen in het land wonen van de overwonnenen, dan slaven werden. Dit was het geval voor de Normannen van Willem den Veroveraar. En het is pas van toen Maximiliaan I een korps van twaalfduizend lansketen samenstelde, dat men zeggen mag dat het idee van een bestendig leger in het leven geroepen was. Florentie, om aan de verschrikkingen van de belegering te ontsnappen, betaalde den lansketen honderdvijftig duizend gouden dukaten.

Welke de economische gevolgen van een oorlog te de middeleeuwen waren kan men gissen, wanneer men narekent dat in het begin van den Dertigjarigen Oorlog, de waarde van den daalder «vier-en-twintig dubbele stuivers» was, en dat drie jaar later, toen de vrees voor roof en plunderen bijna al het geld uit het verkeer had doen verdwijnen, de daalder 254 dubbele stuivers deed, zegge tienmaal zijn werkelijke waarde! Dit moge voor sommigen de kleine kant der zaak heeten. Maar wat een economische ramp een oorlog is, blijkt uit wat Colbert na 1672 schreef: «Frankrijk heeft gewonnen; de grenzen zijn verbreed, maar duizenden mannen zijn dood en de overwinnaars lopen gevaar van honger te sterven». De veldtochten na de Liga van Augsburg kostten aan Frankrijk 1,340,000,000 frank, en de twaalf veldtochten voor de Ertopvolging van Spanje kwamen op 2,534,000,000 frank te staan.

De latere oorlogen behooren niet tot de geschiedenis, maar tot de kroniek, maar brengen soms enkelen tot fortuin, maar meerder tot verval. Het is uit de gedurige oorlogen van Frankrijk dat de Bank van Engeland, door op oorlogsspekulaties, ontstaan is — en in duizelingwekkende vaart zulk een uitbreiding heeft genomen. Dat is echter uitzondering.

«Gaaf telkenmale met miljoenen en miljarden. Nu gaat het met honderden en miljarden, en dit verschil geeft een nog onvolmaakt begrip van het bedrag der rekening, die we zullen te betalen hebben.»

G. P.

KLEINE KRONIEK

VLUCHTELINGEN

Sedert enige dagen is in Berchem en Borgehout bijna van niets anders sprake dan van de vluchtelingen die bij de invallende tijdelijk zouden moeten inwonen.

Weliswaar doen burgeragenten of burgers die daarvoor aangesteld zijn de roede, en nemen inlichtingen over de mogelijkheid voor de gebuurlijke plaatsing van vluchtelingen. Volgens genomen inlichtingen is niemand verplicht vluchtelingen bij zich te nemen en desaanvaande worden de onzinnigste praatjes verteld.

Zoo onder andere is in den mond dat diegenen welke geen vluchtelingen opnemen en wier woning volgens het aantal huiseigenoten zeer groot is, Duitsche gekeuzelden zouden moeten herbergen.

Wij kunnen naar genomen inlichtingen dit laatste ten stelligste lozen. Voor wat de namen van vluchtelingen betreft, dat schijnt niets minder dan menscheijk, want wie ook in Oktober 1914 voor eenigen tijd vluchteling is geweest zal best beseffen wat het beteekent in een vreemd land of vreemde stad te moeten verblijven, zonder voorraad en gekweld door de vraag hoe mag het er thans bij mij aan huis uitzien? Hoe mag het den achtergeblevenen toegaan?

Daarom wezen wij welwillend, wie weet wat ons nog kan overkomen.

WATERSPORT

Mus heeft een afvaardiging ontvangen van een moete lesessen uit de Lange Koepdoorstraat, die hem een vrij delikaat geval zijn komen voorleggen. Met al de noodige omzichtigheid die bij zulke roekstven past hebben deze dames haar grieven uiteen gedaan. En het is niet zonder dat een lichte bloes haar felpen wangen kleurde, dat ze aan onzen dienstwilligen medewerker de zaak uitlegden in al haar gierende bijzonderheden.

Weet dan, dat er aan de kanten van de Koepdoorstraat veel kinderen zijn, dat die kinderen... ja, hoe hebben die dames dat ook weer gezegd? — de Jeruzalemastraat verkiezen om te doen wat ieder Sinjoor alleen gaat doen in den «monumental» van het Statieplein. Het onderscheid is nochtans, dat de «monumental» een beschutting aanbiedt voor de onvermijdelijke wateroperaties, en de Jeruzalemastraat, ondanks haar venerabelen naam, nooit de waterhuizen van keizer Vespasianus heeft gekend.

De kinderen staan daar soms met vieren en met vijven op den boord van het gaand, en met een onbeschaamdheid die we hoogstens van den oudsten burger van Brussel zouden duden, vertoonen ze daar waterspelen waarbij die van Versailles nog niet veel beteekenen. Van beide geslachten treft men daar aan in de uitoefening van een onbetwistbaar recht, maar dat nochtans wat meer bescheidenheid zou mogen hebben.

En die jonge dames, die Mus opmerkzaam hebben gemaakt op dien wanstoeband, zijn hem komen vragen of zoekts wel veroorloofd is.

Wij gelooven het niet. Wat denkt de gardeil ervan?

VIER-EN-TWINTIGURSTELSSEL

Vanaf 30 September te middernacht zal bij het Engelse leger het vier-en-twintigursteel ingevoerd worden. 's Nachts 0 uur, 6 uur 's avonds 18 uur, enz. De maatregel is getroffen naar Fransche voorbeeld om meer eenheid te hebben in het uurstelsel.

Daar wij nu toch van uurstelsel spreken is het misschien niet onopgemaakt, mede te deelen wat verschil er bestaat tusschen Greenwich-tijd en Midden-Europeesche tijd.

Door Greenwich-tijd of West-Europeesche tijd wordt de tijd verstaan waarop naar den Meridiaan van Greenwich in Engeland de zon het hoogste punt bereikt heeft wat voor ons uurstelsel om 12 uur 's middags plaats heeft.

Voor Midden-Europeesche tijd of Oost-Europeesche tijd heeft men een Meridiaan genomen die 14 graden ten Oosten van Greenwich loopt, waardoor het uur van Midden-Europa dus 14 x 4 minuten of 56 minuten vroeger dan het onze plaats heeft. Als de Duitse bezetting in ons land gekomen is heeft ze haar uur behouden, vandaar het verschil van Duitse tijd en oude Belgische tijd.

HET SLAGVELD VAN EUROPA

Belgie geniet de bloedige eer, het slagveld van Europa genoemd te mogen worden. Er is geen land, waar zoveel slagen geleverd zijn, die besluiten over het lot van volkeren en landen, om te deelen van zijn liggend tusschen de groote moeders in; er is geen land, waar zoveel bloed is geofferd aan het overwicht, dat de een vorst zich verschrijnt wilde boven den andere; 't een volk op het andere zonder dat België zelf daar veel belang bij had.

Als bufferstaat tusschen Duitsland en Frankrijk voelde het door de eeuwen heen steeds de schokken, wanneer ook andere omliggende volken op elkaar inderden.

Van een steden en dorpen in de Zuidelijke Nederlanden zijn onuitwisbaar verbonden aan de oorlogsgeschiedenis van Europa.

Bij Waterloo, Ramillies, Oudenarde, Malplaquet, Kortrijk, Turnhout, Nieuwpoort, Sluis, Doornik, Gent, Mechelen, Bergen, Charleroi, Namen, Leuven, e.a., hebben internationale legers tegenover elkaar gestaan die de geschillen hunner landen op Belgisch grondgebied hebben uitgevochten.

En ook thans zijn het weer een paar van dezelfde namen, die een rol gespeeld hebben in den hedendaagsche gruwelijke oorlog, aldus ook Luik, de oude bisschopstad, al bekend uit de 8ste eeuw, dat haar opkomst aan Frankrijk te danken heeft.

Driemaal werd zij in de 15de eeuw door de Fransen genomen, in 1675, 1684 en 1691. In 1702, tijdens den Spaanschen Successieoorlog, maakte de Engelse legeraanvoerder Marlborough zich van de stad meester, waardoor hij Lodewijk XIV, die het steeds op de Zuidelijke Nederlanden gemunt had, den weg naar Noordelijk Nederland afsnede. Tijdens de Fransche revolutie speelde de stad een gewichtige rol. In 1792 heroverden de Fransen het, het volgend jaar moesten ze het laten schieten, om het twee jaar later weer te nemen.

Na den Napoleontischen tijd trad het niet meer zoo naar voren op 't internationale geschiedstelsel.

De vesting Namen, door den Hollandse ingenieur Coehoorn, in 1691 zoo uitnemend versterkt, werd in 1695 o.a. door Willem III, destijds koning van Engeland, na een beleg van een maand genomen, hoewel het toen door 16,000 man verdedigd werd. In 1715 werd zij onder de barrièresteden opgenomen, die dien moesten om Noord-Nederland tegen de Staten-Generaal te beschermen, die later door de Fransen te bezetten, was verwaarloosd, dat de heele barrière nuteloos bleek bij een aanval der Fransen. Tusschen behoort nu Namen weer tot de sterkste vestingen van België.

DE WERELDOORLOG

OFFICIEELE BERICHTEN DER CENTRALE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN
BERLIN, 19 Sept. — Officieel avondbericht.

Op het slagfront van gisteren tusschen het bosch van Havincourt en de Somme hebben de Engelsen zich tot hettige gedeeltelijke aanvallen bepaald, die allereerst werden afgeweerd.

WEENEN, 19 Sept. — Officieel:

In de Zeven Gemeenten een voortdurende levendige geschutstrijd. Tusschen de Branta en de Pieve heeft de vijand na zijn ernstige mislukkingen der voorgaande dagen, zijn aanvallen gestaakt. Onder de dappere troepen, die door het geslacht krachtig ondersteund, den steeds weer oprindenden vijand geveerd hebben afgeweerd, verdienen de Hongaarsche infanterieregimenten n. 39 en 106 bijzondere waardeering. Bij Sandona werd een nachtelijke poging om de rivier te overschrijden door ons vernietigd.

BERLIN, 20 Sept. — Officieel:

Voetvolgevechten bevooroorloost van Bixchoote en bezuiden van Ieperen hadden voor ons een succesvol verloop. Een overval der Engelsen bevooroorloost van Hullek werd afgeslagen. Tijdens plaatselijke ondernemingen bij Moures en aan het woud van Havincourt maakten wij talrijke steunpunten van den vijand de lucht invliegen.

Front van Bohn:

Op het slagveld, in den vroege morgen hevige vuurstrijd. Sterke gedeeltelijke aanvallen die bij Gouzaucourt en langs weerszijde van Epehy meermalen herhaald werden, zijn afgeslagen. Beierische regimenten en Pruisische jagers blonken hierin bijzonder uit. Algemeene aanvallen richtte de vijand, na sterk vuur, in den vroege morgen en op den middag, tegen onze linies tusschen de Omgignon-beek en de Somme; gisteren ook op het oostel v o o r onze linies mislukte. Bovendien de Aisne maakten wij gedurende eigen ondernemingen aan de hoef van Vaurains en besteven van Jucy 130 gevangenen. Tengevolge van ons geschutvuur, dat de onderneming besteven van Jucy voorbereide, kwam een in vooruitzicht genomen aanval van den vijand niet volledig tot ontwikkeling en werd afgeslagen.

Front van Galtwitz:

Kleine voorpostengevechten.

GEVECHTSTERREIN IN MACEDONIE

SOFIA, 17 Sept. — Officieel:

In de buurt van Bitolia (Monastir) en op verscheiden plaatsen van de Teerna-bocht werd het wederzijdsche artillerievuur van tijd tot tijd zeer krachtig.

Ten Oosten van de Teerna hebben onze eenheden verscheiden krachtige aanvallen tegen onze stellingen bij het dorp Besjatie en op den top van den Tiber afgeslagen. In de buurt van Moglena hebben Franche eenheden onze stellingen bij het dorp Zborsko aangevallen, maar na een hevig gevecht van tien minuten werden zij verjaagd. Zij lieten gevangenen, waarbij twee officieren waren in onze handen. Aan beide zijden van de Wardar hebben krachtige aanvallen der Engelsen den afocht moeten bezien. Ten Zuiden en ten Westen van Deirid, dunt de hevige wederzijdsche geschutskatatie voerde.

GEVECHTSTERREIN IN PALESTINA

KONSTANTINOPLE, 18 Sept. — Officieel:

In het kustvak matig geschutvuur en wederzijdsche verkenningen. De vijandelijke beschieting van onze stellingen aan weerszijden van den weg Jeruzalem-Nablos duurt voort. Sterke vijandelijke verkenningsafdeelingen, die vooruit trachten te dringen, werden teruggejaagd. Aan den Jordaan, noordwestelijk van Mendesa hebben wij vijandelijke zware artillerie onder vuur genomen. Australische verkenningsstroepen werden teruggedreven.

Ten Engelsch vliegtuig werd neergeschoten. De inzittenden, twee Engelse officieren, werden gevangen genomen.

DE DIJKBOOT- EN MINOORLOO

BERLIN, 19 Sept. — Officieel:

In het afgesloten gebied om Engeland hebben onze dijkboten 29,000 ton scheepsruimte vernietigd.

IN DE LUCHT

BERLIN, 18 Sept. — In de laatste drie dagen hebben de vliegtuigen en het afweerschut van het marinekorps zeven vijandelijke vliegtuigen neergeslagen en vier tot een noodlanding in Nederland gedwongen. Wij hebben daarbij twee vliegtuigen verloren.

BERLIN, 20 Sept. — Officieel:

Boven het gevechtsterrein tusschen Maas en Meuse schiet het jachtgeschied II, onder leiding van oberluitenant vrijheer von Boening, gedurende de tijdsruimte van 12 tot 18 September 29 vijandelijke vliegtuigen af. Hij verloor zelfs in de veld slechts twee vliegtuigen. Luitenant Buchner behaalde zijn 30e overwinning in de lucht.

DE OORLOG IN DE LUCHT

Een draadloos Duitsch bericht komt nog eens terug op den luchtaanval op Parijs in den nacht, die aan den 16den voorafging. Het wijst er opnieuw op, dat bij wijze van vergelding voor de bomaanval van de laatste nacht, den nacht 22.000 gr. ontlopfbare stoffen op het hart der stad Parijs werden geworpen en ongewoon zware branden van de uitwerking getuigen.

Via Bern ontlenen we aan de «Progrès de Lyon», dat de laatste luchtaanval te Parijs groote schade heeft aangericht. Huizen, waar brandbommen op neerkwamen, zijn meermalen in de asch gelegd. De nieuwe brandbommen waarvan de Duitschers zich bedienen, hebben een geweldige doorboring en ontlopfingskracht. Het blad gewaagt van vijf doden en ongeveer 10 gewonden.

Over den aanval van Entente-vliegers in den nacht van Maandag op Dinsdag op Keulen meldt een Keulsch blad dat de luchtbevakken hen te rechter tijd in de gaten kreeg en onder een zwaar afweervuur nam, waardoor zij niets van belang konden uitvoeren. Slechts één bom kwam in het stadsdistrict neer, maar van eenige versplinterde ruiten afgezien werd geen schade aangericht noch iemand gedeerd. Ook de meeste der in den omtrek geworpen bommen hebben geen onheil bereikt. Het onangename voor de burgers tijdens den luchtaanval was voornamelijk dat ze zoo wat twee uur lang in kelders en dergelijke verblijven opgesloten moesten blijven.

OFFICIEELE BERICHTEN DER ENTENTE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN
PARIS, 19 Sept. — Officieel avondbericht.

In den loop van den dag hebben de Fransen hun aanvallen ten Zuidwesten van St Quentin voortgezet en hun winsten ondanks het hardnekkig verzet der Duitschers uitgebreid.

Ze lieten Conscourt achter zich, dat geheel in hun handen is en vermeersterde ze Castres.

Verder Zuidwaarts hebben we onze linies tot aan den rand van Benay vooruitgebracht.

Op de hoogvlakten ten Westen van Pory vielen de Duitschers opnieuw zonder succes aan.

De Fransen vrijdeelden alle pogingen, berokkend hun ernstige verliezen en zetten den vooruitgang nog aamerlijk aan, waarbij ze een honderdtal gevangenen maakten.

Duitsche overvallen beoosten de Maas, bij Chambray en in de Vogez hebben tot niets geleid.

LONDEN, 19 Sept. — Officieel ochtendbericht:

Gistermiddag heeft de vijand uit een groot aantal kanonnen een verwoed bombardement in het Noordelijk deel van het gevechtsterrein tusschen Gouzaucourt en de Somme uitgevoerd. Kamerij gepoend. De vijandigheid van het vijandelijke vuur stelde alle telefonische verbindingen met de divisies in de linie spoedig buiten werking. 's Middags om vijf uur viel de Duitse infanterie met sterke krachten over een breed front van de buurt van Frescault af Noordwaarts aan. Op alle punten werden ze met ernstige verliezen teillous ruggeworpen door de gartroepen der derde en der 37ste divisie.

Een tweede sterke aanval, kort daarop Noordelijk van Moures ontwikkeld, werd eveneens afgeslagen met zware verliezen voor de Duitschers. Op bepaalde punten wisten vijandelijke afdeelingen onze schansen te bereiken en binnen te dringen, waar zij onze tegenaanval evenwel overhoof wagen. Op al die punten is onze linie weer volkomen hersteld. Onze troepen hebben tal van Duitschers gevangen genomen, terwijl een groote menigte doode Duitschers v o o r onze stellingen ligt langs geheel het front der vijandelijke aanvallen.

Bezuiden Gouzaucourt hielden de verrichtingen van het derde en het vierde Britsche leger gisteravond en vannacht voorspoedig aan. De Engelse troepen vorderden ten Noorden van Pontreut, waarbij ze het tot de buitenpoststelling der Hindenburg-linie in dit vak brachten.

Links van hen hernieuwde de vierde Australische divisie om elf uur in den avond den aanval. Ze bemachtigde na zwaren strijd de buitenpoststellingen der Hindenburglinie. In deze gesangie operatie werden vele gevangenen en een aantal machinegeweren vermeersterd.

De divisie benevens de eerste Australische hielden nu de buitenpoststellingen der Hindenburg-linie over de volle uitgestrektheid hunner onderscheidene fronten bezet.

Verder Noordwaarts is beoosten Rousoy en Epehy verblift gestreden. Onze troepen kwamen in bezit van Lempire en keerden vastberaden tegenaanval.

In den sektor van Villers-Guislain heroverde de 17de divisie, die bij den vooruitgang van gisteren verscheiden honderden gevangenen maakte, het Gachebosch, dat de vijand in een tegenaanval had hernomen en dreef later in den middag met verliezen een geduchten tegenaanval terug, door den vijand van Villers-Guislain uit ontkende. Bij het Gachebosch werden herhaalde aanvallen, 's middags en des avonds door de tegenpartij uitgevoerd, telkens gefnuikt.

In een geslaagde plaatselijke operatie hebben we gisteren onze stellingen Zuiden en ten Oosten van Ploegsteert verbeterd en vijanden gevangen genomen.

ZUID-OOSTELIJK GEVECHTSTERREIN

ROME, 19 Sept. — Officieel:

In den bergsektor aan weerskanten van de Brenta hebben onze detachementen infanterie vanavond best gekuchte overvallen gedaan.

Op het plateau van Asiago namen bestormingsafdeelingen, in twee vijandelijke schansvlakken benoorden de linie Cima di Val Bella-Col del Rosso binnendringend, 40 gevangenen en twee machinegeweren. Ten Z. van den Col Caprio maakten onze troepen bij een vernietigende inval in de vijandelijke stellingen nog 90 gevangenen, o. v. drie officieren, en bemachtigden ze vier machinegeweren. De vijand, door den snellen aanval geheel buiten wisten, opende een onstuimig spervuur op zijn voorste linies, waardoor zijn versterkingen, die tot oogenblikkeel voorwaarts waren geseld, zwaar geteisterd werden. Bij den Monte Grappa trachtte de vijand drie maal na verwoed geschutvuur onze stellingen beoosten den Monte Pertica aan te vallen. Telkens moest hij afdeinzen.

Drie vijandelijke vliegtuigen zijn geveeld, een vierde moest dalen.

BULGARIJE EN HET OOSTENRIJKSCHE VOORSTEL

SOFIA, 19 Sept. — De officieuze «Progrès» zegt dat het voorstel van Burian in Bulgarije door regering en volk met bijzondere sympathie is ontvangen. Het Bulgaarsche volk, het vreedzaamste volk ter wereld, dat vreedelijk gedwongen is in den oorlog tusschenbeide te komen, kan niet anders dan met vreugde al edel initiatief begroeten, dat de verwezenlijking zou kunnen vergemakkelijken van een rechtvaardigen, duurzamen vrede, berustend op het beginsel van vrije beslissing door de volken, welk beginsel aan beide oorlogvoerende kampen even dierbaar en heilig is.

De vroeger officieuze «Narodni Prava», het orgaan van Radoslawof zegt: De nota van de Oostenrijksche-Hongarische regering beteekent een nieuwe brug voor de toenadering tusschen de volken, die nu verwoed bezig zijn elkaar uit te roeien.

BOSNIË EN KROATIË

De «Vossische Zeitung» vernemt uit Boedapest dat, volgens een bericht uit de Deli Herlap, de vereniging van Boen met Kroatië aanstaande is.

PRAATJE VAN SINJOOR

Die Pallas-Athéné is al een aardig mensch. Ik ben zeker dat ge ze onder dien naam niet kent, wat wel verwonderlijk is, aangezien heel de stad ze gezien heeft, maar niemand ze kan «thuisbrengen». Ik zal ze u dus moeten voorstellen, want ik zie wel dat ge ze maar kent van zien.

Over de geboorte van Pallas-Athéné heeft men niet veel bijzonderheden, waarschijnlijk omdat de baker in heuren ouden dag zoo doof geworden is als 'nen pot. Algemeen wordt geloofd, dat zij gewapend en gespoerd uit den kop van Zeus gekomen is, op een dag dat diezelfde Zeus wat veel komelietjes had geproefd en pijn in zijn haar had. Anderen verzekeren dat zij in Egypte geboren en de dochter van 'nen zekeren Poséidon is. In alle geval, haar eenzelveheidsbewijs is niet in regel. We weten verder dat ze tegen de Titans is gaan vechten, hetgeen nogal dapper is voor een maske dat uit een katterigen kop op gekomen, dat ze veel vrijers had — Hermes, Perseus, Bellerophon en Ulyssus — maar dat ze zich toch altijd deftig gedragen heeft, omdat ze altijd verneemt met die mannen, eh vooral nu in dien blauwen donkere, langs 't Vuil Vestje te gaan. En toch, al was haar gedrag onberispelijk, heeft ze 't noodig gevonden dikwijls van naam te veranderen: ze liet zich noemen Tritogenei, Koryphasia, Areia, Sthenias, Nikephora, Pandrosos, en zelfs Glaukopis, welke naam nu ook met een klein veranderingen, aan de soep van het Komiteit gegeven wordt. Maar sedert lange jaren staat ze boven op den Nederlanderschen Schouwburg, en daar deelt ze kroontjes uit aan degenen die in de stamreeks van de Kindorpbrog twee punten reeds of een lege tweeden rang komen bestellen.

We hadden er geen last mee, en de politie liet ze maar doen, omdat ze nooit ruzie had gemaakt noch met Sus Doelslaar, noch met De Lattin en Van Laer, noch met Louis Bertrijn, en dat al die schouwburgbestuurders maar moesten welen wie ze bovenop het kot lieten staan. Maar toen kwam, in 't begin van deze week, de bliksem en die nam Pallas-Athéné een gedeelte van haar linkerarm en een stuk van haar zij weg. Nog denzelfden dag is er een werkmans naar boven gegaan om de stukken op te rapen, en hij heeft nog vaststellen dat de sukkel heel moedig was, en dat er geen spier van heuren plastersen kop vertrok. 'k Geloof het wel, als ge tegen de Titans hebt gevochten, en ze hebben u dan nog den naam van Glaukopis achterna gegeven, dan moogt ge van zoo 'n klein gerucht als die donderslag niet vervaard zijn.

Maar toch: het mensch is onvoorzichtig geweest. We hebben nog zoo gezegd dat, als er een onweer is, het gevaarzaam mag heeten in 't bed te kruipen. Op den buiten gaan ze rond het huis en rond den stal met een takje palm en sprekenlen wijwater. Hier in de stad dien nacht dat het zoo gedondert en gebliksemd heeft, zijn er zelfs veel vrouwen in den kelder gekropen, omdat ze dachten dat er vliegers waren. Maar Pallas-Athéné heeft erg willen zijn, en ze heeft ondervonden dat het altijd niet gaat den grooten Jan uit te hangen, al komt ge dan nog uit den kop van Zeus. Het zal altijd zoo gaan met die menschen die hoog willen staan: voor 't minst dat Deezeiken kijft, en ze hebben, lijkt dat postuur boven 't Vlaamsch Theater, geen paraplui bij, dan hebben ze prijs. Daar staat nu Pallas-Athéné met een stuk uit haar lee en een gebroken arm, waar er nog amper den maillet van Starkaard knopt op te drogen hangen.

Daarom, o vrouw, zal ik u niet meer uitlachen, als ge bang zijt van den bliksem, en ge zenuwachtig omziet op de deken kruip. Ik zou het al veel belachelijker vinden dat ge, bij onweer, boven op de Vlaamsche Komedeie gingt staan om kroontjes uit te deelen, en als ge daar niet wildet afkomen als 't dondert, al was 't maar om thuis eens te gaan zien of het netketen van uwen gasbek niet kapot is.

Nu, ze mag ook al iets hebben: ze snuift niet. Ze zal hersteld worden, Pallas-Athéné, en als ze weer goed is opgekalferd zal ze alweer gebaren of er niets gebeurd was. Maar een ding is zeker: als 't nog eens dondert, zal ze daarom toch nog op haar plaats blijven staan op gevaar af van weer een deken kruip. 't Verliezen, in plaats van tusschen de deken te kruipen. Naar goeden raad luisteren doet ze toch niet, en 't zou geen vrouw zijn, als ze niet koppig was.

MUS.

HET VREDESAANBOD

Duitsche persstemmen

De «Frankfurter Zeitung» meldt uit Berlijn, op datum van 17 September: Nadat Balfour, die natuurlijk de inzichten der Britsche regering kennen moet, het voorstel van Burian onmiddellijk afgewezen heeft, is daarop thans ook een onduidelijke afwijzing van den staatssekreteris voor buitenlandse zaken in Washington gevolgd. De gister verschenen Hovas-nota sluit insgelijks een afwijzing in zich. En zoo zien wij dat de loedende staten der Entente nadat zij pas met den inhoud van de Oostenrijksche-Hongarische nota kunnen kennis gemaakt hebben, den weg versperren die naar den vrede zou kunnen leiden. Aldus zijn de regeringen der ons vijandelijke staten, die de wereld een democratisch regiem, den volkeren vrijheid en medewerking aan hunne toekomst brengen willen en om deze doeleinden te bereiken enkel de onoverweping en de verbroedering van Duitsland voor het daartoe bestemde middel houden. Zoo snel beslissen over stroomen bloeds en honderdduizenden menschenlevens slechts tyrannen in groothedswaan, niet echter regeringen die ten minste den schijn bewaren moeten, dat zij naar de stem van het volk luisteren en een zekere waarde zouden moeten leggen op een te minste naar den vorm bestaande aansluiting met den wil van het volk.

BRAND IN EEN OOSTENRIJKSCHE MUNITIEFABRIEK

